

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 18/2018-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. novembra 2018 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jany Baricovej, Petra Brňáka, Miroslava Duriša, Ľudmily Gajdošíkovej, Sergeja Kohuta, Jany Laššákovej, Milana Ľalíka (sudca spravodajca), Mojmíra Mamojku, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika predbežne prerokoval návrh Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, zastúpeného predsedom senátu JUDr. Ivanom Rumanom, na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o súlade § 89 ods. 3 druhej vety zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

Návrh Najvyššieho súdu Slovenskej republiky **p r i j í m a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 11. septembra 2017 doručený návrh Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), zastúpeného predsedom senátu JUDr. Ivanom Rumanom, na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

o súlade § 89 ods. 3 druhej vety zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „daňový poriadok“) s čl. 46 ods. 1 ústavy.

2. Z obsahu návrhu na začatie konania vyplynulo, že najvyšší súd ako odvolací správny súd rozhoduje o odvolaní spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „žalobkyňa“), proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 S 11/2014-95 zo 14. januára 2016, ktorým tento zamietol žalobu žalobkyne o preskúmanie zákonnosti výkazu nedoplatkov, ktorý zostavil Daňový úrad Košice, č. 9800450/5/2840206/2012 dňa 5. októbra 2012 (ďalej len „výkaz nedoplatkov“). Vo veci ide o v poradí druhé odvolacie konanie, keď prvé rozhodnutie krajského súdu (uznesenie krajského súdu o zastavení konania z 22. mája 2014) najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Sžf 65/2014 zo 4. augusta 2015 zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie. V zrušujúcom uznesení najvyšší súd uviedol, že výkaz nedoplatkov ako exekučný titul je rozhodnutím, ktoré podlieha súdnemu prieskumu, a tiež konštatoval, že ustanovenie § 89 ods. 3 druhá veta daňového poriadku v znení „*Daňový dlžník sa neupovedomuje o zostavení výkazu daňových nedoplatkov ani o jeho vykonateľnosti.*“, sa javí ako rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy. Z odôvodnenia zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu zároveň vyplýva, že „*s touto okolnosťou sa v ďalšom konaní vyrovná súd prvého stupňa prípadným postupom podľa § 109 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku*“.

3. Z obsahu návrhu na začatie konania a tiež priloženého spisu (vrátane administratívneho spisu) súčasne vyplynulo, že žalobkyňa podniká v oblasti hazardných hier a podľa výkazu nedoplatkov jej vznikol nedoplatok na odvode podľa § 37 ods. 1 písm. j) zákona č. 171/2005 Z. z. o hazardných hrách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Jednou z kľúčových námietok žalobkyne v priebehu súdneho konania o preskúmanie zákonnosti výkazu nedoplatkov bolo aj tvrdenie, že tento jej nebol doručený, je nepreskúmateľný, nezrozumiteľný, a teda nezákonný. Krajský súd rozsudkom č. k. 6 S 11/2014-95 zo 14. januára 2016 žalobu zamietol, keď dospel k záveru, že výkaz nedoplatkov na odvode nebol v rozpore s príslušnou zákonnou úpravou. Prípadným nesúladom § 89 ods. 3 druhej vety daňového poriadku s čl. 46 ods. 1 ústavy sa

bližšie nezaoberal a nepostupoval spôsobom naznačeným v odôvodnení zrušujúceho uznesenia najvyššieho súdu. Po odvolaní sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu (podaným ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku) o veci rozhoduje najvyšší súd, ktorý uznesením sp. zn. 3 Sžf 22/2016 zo 16. augusta 2017 právoplatným 25. augusta 2017 odvolacie konanie prerušil.

4. Návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov najvyšší súd v podstatnom odôvodnil takto:

„V rámci skúmania procesných podmienok konania najvyšší súd už zaujal stanovisko ohľadom preskúmateľnosti výkazu nedoplatkov vystavených správcom dane v odôvodnení uznesenia č. k. 3Sžf/65/2014 zo dňa 04.08.2015. Najvyšší súd v ňom uviedol, že v prípade, ak pred zostavením výkazu nedoplatkov nebolo vydané právoplatné rozhodnutie o vyrubení dane, je potrebné výkaz nedoplatkov považovať za exekučný titul. Výkaz nedoplatkov, ktorý sa v následnom exekučnom konaní stáva exekučným titulom, však nie je v jeho priebehu (podľa súčasnej právnej úpravy), možné preskúmať. Z tohto dôvodu považoval najvyšší súd zostavený výkaz nedoplatkov za rozhodnutie, ktoré zasahuje do práv a povinností daňového subjektu, ktorému je potrebné priznať súdnu ochranu. V tejto súvislosti si najvyšší súd dovoľuje príkladmo poukázať na ustanovenie § 32 ods. 1 písm. c) zák. č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, účinného od 03.12.2015, podľa ktorého verejného obstarávania sa môže zúčastniť len ten, kto nemá daňové nedoplatky v Slovenskej republike alebo v štáte sídla, miesta podnikania alebo obvyklého pobytu, pričom zákon nevyžaduje, aby boli nedoplatky aj vymáhané výkonom rozhodnutia. Z uvedeného vyplýva, že už len samotná existencia výkazu nedoplatkov, ktorý správca dane eviduje, je prekážkou brániacou podnikateľským subjektom v zámere zúčastňovať sa procesu verejného obstarávania, čo predstavuje evidentný zásah do jeho práv a záujmov, a preto je mu potrebné priznať súdnu ochranu.

Podľa § 89 ods. 1 daňového poriadku je jedným z exekučných titulov vykonateľný výkaz daňových nedoplatkov. Podľa ods. 3 cit. ustanovenia deň vyhotovenia výkazu daňových nedoplatkov je dňom jeho vykonateľnosti. Daňový dlžník sa neupovedomuje o zostavení výkazu daňových nedoplatkov ani o jeho vykonateľnosti.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Z uvedenej úpravy § 89 ods. 3 daňového poriadku vyplýva, že daňový subjekt v prípade, ak pred zostavením výkazu nedoplatkov nebolo vydané rozhodnutie o vyrubení dane, nemusí mať vedomosť o svojom daňovom nedoplatku, čoho sa daný nedoplatok týka, za aké obdobie, či je výška nedoplatku evidovaná v správnej výške a v danom prípade aj z prevádzky ktorého výherného prístroja prevádzkovaného na základe konkrétnej individuálnej licencie vyplýva. Daňovému subjektu je aplikáciou tohto ustanovenia bránené vo výkone práva, ktoré mu zaručuje čl. 46 ods. 1 ústavy.

Z tohto dôvodu senát rozhodujúci v odvolacom konaní považuje definitívne vyriešenie tejto otázky v odvolacom konaní za rozhodujúce a zvolil procesný postup, ktorým podľa § 109 ods.1 písm. b/ O. s. p. s poukazom na ust. § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, účinného od 01.07.2016, prerušil uznesením odvolacie konanie a podal ústavnému súdu návrh na zaujatie stanoviska k súladu ustanovenia § 89 ods. 3 daňového poriadku s čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa názoru najvyššieho súdu, len v prípade zmeny predmetného ustanovenia daňového poriadku, spočívajúcej v povinnosti zaslať upovedomenie o zostavení výkazu nedoplatkov daňovému subjektu a možnosti súdneho prieskumu jeho zákonnosti v špecifických prípadoch, ak jeho zostaveniu nepredchádzalo vydanie rozhodnutia o daňovom nedoplatku, by bolo zárukou dodržania práv zaručených v čl. 46 ods. 1 ústavy.“

5. V petite návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov najvyšší súd navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Ustanovenie § 89 ods. 3 druhá veta zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré znie: „Daňový dlžník sa neupovedomuje o zostavení výkazu daňových nedoplatkov ani o jeho vykonateľnosti“, nie je v súlade s čl. 46 ods. 1 ústavy.“

II.

6. Podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy ústavný súd rozhoduje o súlade zákonov s ústavou...

Podľa čl. 144 ods. 2 ústavy ak sa súd domnieva, že iný všeobecne záväzný právny predpis, jeho časť alebo jeho jednotlivé ustanovenie, ktoré sa týka prejednávanej veci, odporuje ústave, ústavnému zákonu, medzinárodnej zmluve podľa čl. 7 ods. 5 alebo zákonu, konanie preruší a podá návrh na začatie konania na základe čl. 125 ods. 1 ústavy. Právny názor ústavného súdu obsiahnutý v rozhodnutí je pre súd záväzný.

Podľa § 37 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak osoby uvedené v § 18 ods. 1 písm. a) až g) dospejú k názoru, že právny predpis nižšej právnej sily nie je v súlade s právnym predpisom vyššej právnej sily, môžu podať ústavnému súdu návrh na začatie konania.

Podľa § 18 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavný súd začne konanie, ak návrh podá súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou.

Podľa § 19 zákona o ústavnom súde súdom podľa § 18 ods. 1 písm. d) sa rozumie príslušný senát alebo samosudca.

Podľa § 21 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak je účastníkom konania súd, zastupuje senát jeho predseda.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak sa návrh neodložil alebo neodmietol, prijme sa na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu (odsek 3 citovaného ustanovenia).

8. Ústavný súd návrh najvyššieho súdu predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí pléna ústavného súdu podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a dospel k záveru, že návrh spĺňa procesné podmienky, za splnenia ktorých ústavný súd môže vec prerokovať a o nej rozhodnúť. Z citovaného čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy vyplýva, že je v právomoci ústavného súdu preskúmavať súlad zákonov s ústavou. Okruh aktívne legitimovaných osôb na podanie návrhu na začatie konania o súlade právnych predpisov v nadväznosti na čl. 130 ods. 1 ústavy ustanovuje § 18 ods. 1 písm. a) až g) a § 19 zákona o ústavnom súde. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že návrh podal najvyšší súd a tento bol podaný v súvislosti s rozhodovacou činnosťou najvyššieho súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Sžf 22/2016. Z odôvodnenia podaného návrhu ústavný súd zistil, že v predmetnom konaní je potrebné použiť všeobecne záväzný právny predpis (napadnuté ustanovenie daňového poriadku), ktorého nesúlad s ústavou je uplatnený v návrhu na začatie konania pred ústavným súdom.

9. Predložený návrh nesignalizuje nedostatky procesných podmienok najvyšším sudom vedeného odvolacieho konania, ktoré by vylučovali akúkoľvek možnosť aplikácie napadnutého ustanovenia daňového poriadku v tomto konaní (m. m. PL. ÚS 7/04, PL. ÚS 28/05). Z toho ústavný súd vyvodil, že návrh podala oprávnená osoba, pričom v súlade s čl. 144 ods. 2 ústavy bolo odvolacie konanie uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžf 22/2016 zo 16. augusta 2017 prerušené.

10. Návrh podľa názoru ústavného súdu spĺňa aj predpísané náležitosti návrhu na začatie konania ustanovené v § 20 a § 37 ods. 3 zákona o ústavnom súde a nemožno ho považovať za zjavne neopodstatnený. Keďže vychádzajúc z uvedeného ústavný súd pri

predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania nezistil dôvod na jeho odmietnutie, týmto uznesením ho prijal na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2018